”Lämna på dans, hockey och handla utan att fara runt med bilen” – Program för en ny typ av stadskärna

Malmberget måste, som Kiruna, flyttas pga LKABs gruvbrytning. I juni 2013 gavs Maestro Management i uppdrag av Gällivare kommun och LKAB att ta fram ett program för den nya stadskärnan i Gällivare. Programmet har nu antagits av kommunfullmäktige.

En stadskärna för 2000-talet

Resultatet blir en småstad, för 2000-talet med de klassiska egenskaperna hos en trevlig småstad, anpassad för mobila och uppkopplade generationer och livsstilar.

— **Nära och samlad**

De flesta önskar att det skall vara nära mellan olika aktiviteter och fler människor i centrum. En ledande mening kommer från en ung kvinna som drömmer om att när hon är 30 kunna: *”lämna på dans, hockey och handla utan att fara runt med bilen”.*

— **En aktiv och lärande fritid**

En omfattande fritidslivundersökning gjordes. Denna visar att kommande generationer vill göra mer själva; de står för en deltagarkultur till skillnad från tidigare ”åskådarkultur”. De vill också lära sig nya saker och möta nya människor.

”Det måste hända saker men samtidigt måste det vara för mig, när jag har tid” Man, 18

”Ett kulturcenter för lärande. Generationsöverbryggande, att unga och gamla lär varandra. Man håller i kurser själv som godkänns av nån administrativ del. Lite pool och träning.” Kvinna, 24

— **Stärkt lokal handel är bra för miljön**

Ökningen av människor i centrum stärker handeln, framförallt de mindre och specialiserade butikerna. En stärkt lokal handel minskar bilkörningen påtagligt. Detta är bra för miljön; Idag kör Gällivareborna 7 000 000 000 km bil per år till kusten för att handla. 50 Mkr i ökad lokal handel minskar CO2-utsläppen med ca 480 ton.

— **Multifunktionshus spar pengar samt ökar aktiviteter och möten**

Att samla många funktioner i delade byggnader i centrum innebär stora besparingar genom samutnyttjande. T ex har gym, badhus och sporthallar gemensamt ”omklädningslandskap” i stället för 3 separata. De totala byggnadsytorna har minskat från 46 000 kvm till 38 000 kvm, samtidigt som de användbara ytorna har ökat med nästan 30%!

Resultatet: 38 000 kvm mer att göra, utan rivning

Den nya stadskärnan samlar de flesta aktiviteterna på och vid torget, även sådant som vanligtvis ligger utspritt; gymnasium, kultur, bibliotek, sport och badhus, dans, bio, skate och museum. Detta ökar folklivet i alla åldrar, under hela dagarna och veckan. Samtidigt minskar det trafiken och bilkörningen inom stadskärnan.

Ett tätt multiaktivitetscentrum innebär möten mellan olika intressen, åldrar och kön. Du kan gå på gym, spela innebandy och hoppa i badet utan att behöva klä på dig. Ungdomar kan åka skate, klättra, träna basket, repa med bandet, fika och plugga på samma plats.

Gällivares nya stadskärna, enligt programmet. Gymnasium, vuxenutbildning, sport, kultur, bad, butiker och bostäder runt torget.

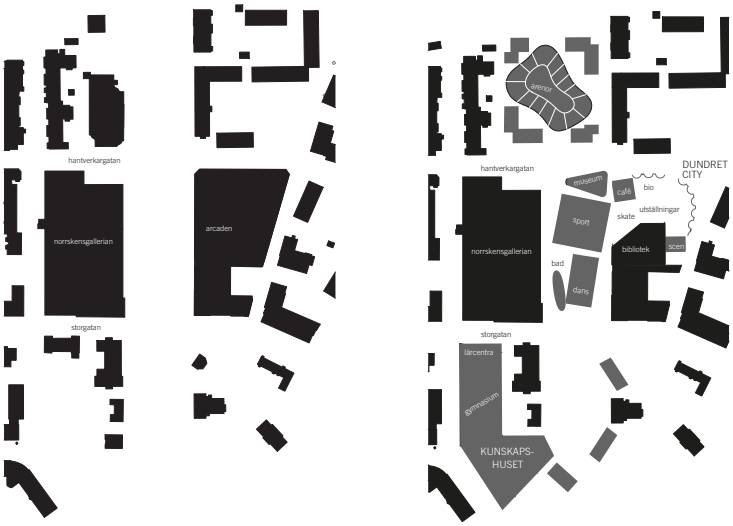

Så här placeras 38 000 kvm utbildning och aktiviteter in, och blir centrum i den nya stadskärnan. Precis som många andra småstäder lämnade 60-talets moderniseringar Gällivare glest och öppet. Endast ett parkeringsgarage rivs.

Kommentarer:

Framtidens attraktiva städer bygger på vad folk vill göra på platsen. Detta måste komma först, sedan gäller det att placera och utforma den bebyggelse som gör detta liv möjligt. Det är en stor skillnad mot 1900-talets modernism. Då bestämde planerare var allt skulle ligga och hur det skulle se ut, ofta med utgångspunkt i en trafikplan.

Lars Albinsson, Ansvarig för programmet, Maestro Management

De flest 60-tals områden är mycket glesa. Miljonprogramsområden tar ofta like mycket mark i anspråk som radhusområden. I Gällivare rymdes 38 000 kvm nya byggnader kring torget utan att riva och med resultatet att centrum blir en trevligare stad.

prof. Kai Wartiainen, Arkitektur + Development, engagerad av Maestro Management som expert på stadsplanering och arkitektur

Vi ser en stark övergång till deltagarkultur. Folk vill göra saker själva inom sport och kultur, inte bara vara åskådare. Även det individuella ökar, t ex ökar träning på gym på bekostnad av lagsporter.

Peter Majanen, VD, Quattroporte, engagerad av Maestro Management för att den första större fritidslivsundersökning på många år

Låter som det faktiskt kan bli en rolig plats att bo på.

Tjej i Gällivare, 15 ÅR

Kontakt:

Lars Albinsson, projekledare, Maestro Management
070-592 70 45
lars.albinsson@maestro.se